

სახალხო საბჭო

ცხინვალში მოქალაქე გორის მანქანის კომისარტი უკვე მუშაობს.
— ბაქოში ბოლშევიკებს და თათრებს შუა ბრძოლა. სეიმში „მუსსავატმა“ ბრალი დასდო „დაშნაკურტუნს“. სეიმის სხდომა შესწავდა და გაიმართა თათბირი ამ ამბების საფუძველზე.

მთავარი კომიტეტის ორგანო

მანქანების ფაბრიკის ხელმძღვანელი სტრეჩინი პირველ გვერდზე პეტრე ლის 50 კაპ., უკანასკნელზე — 30 კაპ., კვანძის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრეჩინი პეტრე ტყეშტის წინ — 1 მ., უკან — 50 კ. ფასი სამშრომლო განცხადებების ზომებზე დასაყვებად: 15x2 ლის 6 მან., 20x2 ლის 12 მან., 8 საათის შემდეგ სამშრომლო განცხადება მიღდება სტამბა „სახალხო საბჭო“ (საფარველი ქუჩა) ან საფარველი „ნაფთა“ (ბარათის ქუჩა, ხაზი № 14) და ვიდეო ორი მანეთი მტკი.

სკანდინავიური და დასავლური განცხადებები მიიღება „სახალხო საბჭოს“ რედაქციაში და კანტონში ვოდელო-სკანდინავიური განცხადებების განცხადების 9 საათიდან 9-მდე. სკანდინავიური განცხადებები არ მიიღება, დასავლური განცხადებები არ მიიღება განცხადებების სულ არ იმდენად: იმდენად ვითრის თვით მისივე დიდი წიგნები და მოთხოვნები.
რედაქცია და კანტონი იმყოფება: ტფილისში, სახალხო ქ., საბაგირების ხ. № 6.
ფაბრიკის ადრესი: ვოდელო-სკანდინავიური და დასავლური განცხადებების: ტფილისი, „Савельевская“, ადრ. ხ. № 190.
ფასი ტფილისში და კომუნისტურში 30 კაპ. რ. ზონის სტამბაში 35 კაპ.

12-29

დღის ადრე ნიკოლოზის ასული კვაჭავაძე, გრიგოლ, დავით და ბესარიონ ვასილის ძენი გვანაბრები, იოსებ ნიკოლოზის ძე კიბაძე, გერსიძე და არსენა ნიკოლოზის ძენი ბუბუბები ოჯახითურთ აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ უფროდ ვარდაიცვალა

გერმანე (ჭიჭიკო) ნარსასი

პანაშვილი 20 მარტს საღამოს 6 საათზე შეგულებულს ბინაზე (19 თებერვლის ქ. № 5. გასვენება 21 მარტს 3 ს. ტფ. სადგურზე, საიდანაც წასვნიებენ ქ. ქუთაისს. პანაშვილს ყოველ დღე ქ. ქუთაისში, დაკრძალვა კვირას 25 მარტს, ნაშუადღევს 3 ს. 330-2

გამზადებული ფენსაცემელი და სალანჩე ტყავი საოჯახო კომიტეტებისთვის

სასურსათო განყოფილება, ქალაქის გამგეობასთან არსებული, წინააღმდეგად ყველა სარაიონო კომიტეტს და სხვა დიდ სახლების ორგანიზაციებს, დაუყოვნებლივ გამოარკვიონ თავიანთი მოთხოვნები გამზადებულ ფენსაცემლების და სალანჩე (ძირის) ტყავების და მისწოდების ცნობა ამის შესახებ ტყავებულის ბიუროს (ბებუთაძისა და რტიშვილის ქუჩების კუთხე) და აგრეთვე შეიძინონ დაუყოვნებლივ განსაზღვრული თანხა აღნიშნულ ბიუროში ტყავებულის შესაძენად.

ტფილისის ქალაქის გამგეობასთან არსებული სასურსათო განყოფილება

1114

დიდი ციკლი კა. ეფიომოვიჩისა

მიხეილის პრ., მუსტ. ახლო, საკუთ. ახლოდ შეყვანილი კომიტეტური სასამართლო შენობა, ტფილისი. 11-00.

დღის 21 მარტს გამართება

დიდი ფარმოგენა

ახლო გასტროლოგიების მინაწილობითი, მინაწილობითი დამოკიდებულების მონაწილეობით გვერდითა აღმზავთა: საყვარელი სანახაობა; მთის სამი არწივი მარხი; სასიყვარლო ნახაობა; ტფილისის სასახლე; ძმ. ვინჩენკო, აღიანი ბუნები“ დღე-ღამე და სხვა წიგნები, კანკალიორები და სხვ.

დასაყვანი 8 ს. დასასრული 11 ს.

ანონსი: კვირას 25 მარტს გამართება 2 საღამოს სასახლეში წარმოადგენა. 335

ღრმად დამწვრებულნი შობილები გვანტე ვანეს ძე და ელისაბედ ნიკოლოზის ასული ნარსია და მათი შვილები: გრიგოლ, კონსტანტინე და უკანასკნელის ცოლი ლილია ვანარაილის ასული, ვლადიმერ, ალექსანდრე, შალვა, ნადია შვალთაოლი, თამარ და ელენე გულითაძის მწვანებით აუწყებენ ნათესავთა, ნაცნობებს და მეგობრებს უფროდ ვარდაიცვალა საყვარელი შვალის და ძმის

გერმანე (ჭიჭიკო) ნარსასი

პანაშვილი 20 მარტს საღამოს 6 საათზე შეგულებულს ბინაზე (19 თებერვლის ქ. № 5 საკუთარი სახლი) გასვენება 21 მარტს 3 საათზე ტფ. სადგურზე, საიდანაც წასვნიებენ ქ. ქუთაისს. პანაშვილი ყოველ დღე ქ. ქუთაისში, დაკრძალვა კვირას 25 მარტს ნაშუადღევს 3 ს. 330-2

18 მარტს სოფ. კარდანიში დაბოცეს ორი ძმა

ივანე და ლევან ილიას ძენი

ეფსანგინი

განსვენებულნი პანაშვილი გადახდილი იქნება 22 მარტს, 12 საათზე ქვეყნის ეკლესიაში. 333

ხანგრძლივი ავადყოფობის შემდეგ 18 მარტს სოფელ ბანბანში გარდაიცვალა

ნადეჟდა სასოკოიასი

გაგენება ბანბანში მარტის 22-ს ხუთშაბათს, რასაც მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართა და ნაცნობთ გულგრილებულნი და უნდა გვიპირისუფალი მკვლელ თელ სახლი შვილები თინა და ეკატერინე მამა დეკანოზი ანტონი კაკაბა შვილებითურთ.

1118

22 მარტს, დღის 11 საათზე ქ. ახლო სენაკში ნიკოლოზის თავზე გადახდილი იქნება პანაშვილი პოლოცოვიჩი

თ. ბესარიონ გრიგოლის ძის მხეიძის

სკანდინავიური და დასავლური განცხადებები მიიღება „სახალხო საბჭოს“ რედაქციაში და კანტონში ვოდელო-სკანდინავიური განცხადებების განცხადების 9 საათიდან 9-მდე. სკანდინავიური განცხადებები არ მიიღება, დასავლური განცხადებები არ მიიღება განცხადებების სულ არ იმდენად: იმდენად ვითრის თვით მისივე დიდი წიგნები და მოთხოვნები.
რედაქცია და კანტონი იმყოფება: ტფილისში, სახალხო ქ., საბაგირების ხ. № 6.
ფაბრიკის ადრესი: ვოდელო-სკანდინავიური და დასავლური განცხადებების: ტფილისი, „Савельевская“, ადრ. ხ. № 190.
ფასი ტფილისში და კომუნისტურში 30 კაპ. რ. ზონის სტამბაში 35 კაპ.

სკანდინავიური და დასავლური განცხადებები მიიღება „სახალხო საბჭოს“ რედაქციაში და კანტონში ვოდელო-სკანდინავიური განცხადებების განცხადების 9 საათიდან 9-მდე. სკანდინავიური განცხადებები არ მიიღება, დასავლური განცხადებები არ მიიღება განცხადებების სულ არ იმდენად: იმდენად ვითრის თვით მისივე დიდი წიგნები და მოთხოვნები.
რედაქცია და კანტონი იმყოფება: ტფილისში, სახალხო ქ., საბაგირების ხ. № 6.
ფაბრიკის ადრესი: ვოდელო-სკანდინავიური და დასავლური განცხადებების: ტფილისი, „Савельевская“, ადრ. ხ. № 190.
ფასი ტფილისში და კომუნისტურში 30 კაპ. რ. ზონის სტამბაში 35 კაპ.

სკანდინავიური და დასავლური განცხადებები მიიღება „სახალხო საბჭოს“ რედაქციაში და კანტონში ვოდელო-სკანდინავიური განცხადებების განცხადების 9 საათიდან 9-მდე. სკანდინავიური განცხადებები არ მიიღება, დასავლური განცხადებები არ მიიღება განცხადებების სულ არ იმდენად: იმდენად ვითრის თვით მისივე დიდი წიგნები და მოთხოვნები.
რედაქცია და კანტონი იმყოფება: ტფილისში, სახალხო ქ., საბაგირების ხ. № 6.
ფაბრიკის ადრესი: ვოდელო-სკანდინავიური და დასავლური განცხადებების: ტფილისი, „Савельевская“, ადრ. ხ. № 190.
ფასი ტფილისში და კომუნისტურში 30 კაპ. რ. ზონის სტამბაში 35 კაპ.

ქართული თეატრის აღორძინება

ქართული დრამატული საზოგადოება მოწოდებს ქართულ ინტელიგენტ ახალგაზრდობას (18 წლ. 30 წლამდე) გამოცხადდნენ ჩასაწერად სრულიად ახალ დასის შესადგენად ქართულმა დრამატულმა საზოგადოებამ დაარსა სასცენო ხელოვნების სტუდია. ამ სტუდიაში მომზადდებიან სასცენო ხელოვნების წარმომადგენელი გერ ტფილისის სახანო თეატრის შენობაში და შემდეგ თავის საკუთარ თეატრში. მსურველები ამ სტუდიაში სრულიად უფასო შეესაღებებიან: ღმინობა, მიმოება, პლასტიკა, კრიტიკა დალაქროზის სწავლება, ფანტაზიები, ვიდეო, ხმის დასაქმება და ვიდეო სანახაობა. ხმა დასაქმება — ხმაურობა. თუ რომელიმე მომხალე მსახიობს აღმოაჩნდება ნიჭი, შეესაღებებს დაკვრას იმ ინსტრუმენტზე, რომელსაც მოისურვებს.

დაწერილებითი ცნობები მსურველთა მიერ მიწოდებული ქართულ დრამატულ საზოგადოების კანტონში რომელიც იმყოფება გოლოვინის პრის პეტრე № 11. ჩაწერა დაიწყება 21 მარტს და გაგრძელდება მხოლოდ ორი კვირა, ე. ი. მ. აპრილამდე.

კანტონი დაიბა დღის 10—2 საათამდე და ნაშუადღევს 4—6 საათამდე.

ტფილისის გარეთ მცხოვრებთა შეუძლიან წერილობით გვეცნობონ ამ მისამართით: ქართული დრამატული საზოგ. გამგეობა. 1117

წვილი, 21 მარტი 1918 წ.

ბაქოში მდგომარეობა თან და თან მწველებს. სოციალისტური ფორმებისა ჩვენებულს, მთელი ცხოვრება ისე არეულ-დაბრუნდა და არცაღი იცის სად იწყება ერთი ფურცელი, რომ ესეთი დამბალი იწყებს ქონიკულს ანტიგონის, ერთმანეთს შორის შუღლს და ეს წინააღმდეგობა აყენებს ხისხის გუბებზე. ვერც სეიმში, ვერც სოციალ-დემოკრატიულმა ფრაქციამ, რომელმაც შეიკისა ფრაქციის ფარსად გადააქცია და ვერაფერით მიზანი და გეგმა ვერ დაუახლოვებია მთავრობის ქონიკულ ბრძოლს და განჯის მიმართულებით, ამხვევ ვხედავთ ყარსის მიმართულებით, სადაც საღმრთო დრამა სამქუჩაო ისტორიის ფერტლებს კიდევ ახალ შავს აწებებს უმეტესად.

ამიერკავკასიის სეიმში ამ ამბებს ვერაფერად მიეცია. მიზანში ამოიღეს მხოლოდ საღმრთო დრამა, მაგრამ ამ შემთხვევაშიც დრამის ერთგული მსუფთაობა უღივს საბჭოელ განსაკუთრებით თათრებსა და სომხებს შორის. გეგმაკორის განმარტებიდან, გუდელისა და მახარაძის სიტყვიდან ჩვენ ვხედავთ, რომ ერთგულ სიტყვას სტუკოვინის ხასიათი აღარ აქვს, ორგანიზაციულად იწყებენ ერთმანეთს დაბრუნებას და ხელმძღვანელობსაც იღებენ შოკინსტები თანაშობანებზე და აგრეთვე საჭივს, საჭივთა გაწევაში სულ ერთგულ საბჭოების არსებობის ბრალი, ადვილად მოსპობა იგი თუ ერთგული საბჭოები და ერთგული ვარაუდი აღმავლობით, მაგრამ ახლა თვალსაშობის მოვლენის გასუქება საკითხის მიფუქება, ვინაიდან რომ ბებმა და თათრებს შორის ბრძოლა სწორედ შინა-სწამობებზე, შოკინსტის შინა-კონსტრუქციის და ანტი-ერთგულთა საბჭო და ანტი-ერთგულთა ვარი არ იყო. სომხებსა და თათრებს შორის წინააღმდეგობა შეფუძნებული ყველ ხელების და თვალის საშუალებით იხსნას, ეს მხოლოდ იარაღია უფრო ფართო და დრამა ერთგულ-ეკონომიკურ ანტიგონისში, რომელიც ვერ დაინახა „ჩვენსტამ“ და ვერ დაინახა სეიმშიც.

ლოს სახლებების დასაცავად გარეშე მტრის შემოსევისაგან, იმ გარეშე მტრისა, რომლის წინააღმდეგაც ამიერკავკასიის ყველა ერთმანეთის ერთმსულოვნებით არ იბრძვის, — შეტვი რომ არა ვსთქვამთ ამის საპასუხოდ ერთობა“ დემოკრატიულად გვასახებებს:

„რაი ჩვენი ფედერალისტებიც ამ აზრის არიან, არ სჯობიან აქართველი პარტიის“ სახელი მიიხიან და ფაშების პარტია დაირქვან.“

ფაშების პარტია ჩვენი პარტია კი არ არის, რომელიც უკვე გზავნიან თვის წევრებს პოლიციებზე, რომლის რაზმებიც უკვე იბრძვიან პოლიციებზე ფაშების პარტია ის პარტიაა, რომელიც ვერა შვედაც ცხვირს წინ რა მხდება. ფაშების პარტიის სახელი უფრო იმ პარტიის შეიძლება ეწოდოს, ვინც ხელს აფარებს ჩვენს გარეშე მომხდარ ამბებს და ქართველი ხალხს, ქართველი დემოკრატიის ინტერესებს მსხვერპლად სწირავს მითითურ მთლიანობას. ყოველ შემთხვევაში, სანამ „ერთობა“ ჩვენს დაიწყებდეს წიგნს, არა სჯობიან კარგა ვაუსინჯავს ცნობი იმთა, ვითარაც თანამშრომლობენ სოციალ-დემოკრატები. ფაშების მიმართული მან თავის თანამშრომლებთან რომ მოსძებნოს, უფრო კარგი იქნება და უფრო უკეთესად გასუქებს შექმნილ სახელსწირო მდგომარეობას. ჩვენსკენ გადმოსროლილი ფრაზა კი მხოლოდ ძველებზე უხერხილ დემოკრატიულ მიგვიანია, იმ განსხვავებით, რომ დღევანდელ პარტიებში ამხარო ფრაზების გადამოსროლა უფროდ მახვილის დაკვრას ჯდრის იმდენად, ვინც საბრძოლველად არის გასული.

ირაკლი ვარკეთილი

საქართველოს ეროვნული საბჭოს კვირის სტომბზე პირველად მოვისმინე სიტყვა ირაკლი წერეთლისა, რომლის სახელიც რუსეთის რევოლუციის ისტორიაში ისეთივე თვალსაჩინოდ დარჩება, როგორც დამუხრბილი ლენინისა. რევოლუციის პირველად დღევანდელ და შემდგომ მისმა პერაპეტებმა, კოალიციამ, კერენსკის დიქტატურამ, მოსკოვისა და დემოკრატიული თათბირებმა, რუსული კის დროებითი საბჭოს შექმნამ და ბოლშევიკების გამოკვებამ, ყველა ამ ისტორიულმა მოვლენამ ქართველთაგან გვიანა და ამ ქართველთა ირაკლი წერეთლის ფიზიონომია არ დაკარგვლა, დააკარგა იგი მაშინ, როდესაც რუსეთის რევოლუცია და ოღონდაც ძლიერ სახელმწიფოს ნანგრევებზე ან დამოკიდებელი რეპუბლიკები გაჩნდა, ან რუსეთის გარეშე მტერთა შეიარაღებული ძალა გამოეშვა.

როდესაც შორიდან ვაკვირდებოდი ირაკლი წერეთლის სარევილიტუციო შემოქმედებით შუშობას, ნათლად გრძნობდებოდი, რომ მის მიერ არჩეული გზა სწორი სარევილიტუციო გზაა, სწორი იმდენად, რამდენადც რუსეთის რევოლუციის ირაკლი წერეთლის გონებამ განსაზღვრული მიზანი და შესაბამისი მომართულება და უსწრესად რუსეთის რევოლუციის დემოკრატიული წესებში განსაზღვრულად.

ირაკლი წერეთლისა, რევოლუციის მომხრე ძალთა ანალიზის საშუალებით, ერთგული პოლიტიკური ფორმულები გამოჰყავდა და მომხრე ძალის წარმოდგენილი ჰყავდა როგორც შემადგენელი ნაწილები ამ ფორმულაში, როგორც აღმოსავლური ნიშნები. ამ აღმოსავლური ნიშნების კომბინაციით იგი ჰქმნიდა პოლიტიკურ ფორმულას და მერე ამ ფორმულას ცხოვრებაში გატარებას ცდილობდა.

მაგრამ ირაკლი წერეთლის იმედები არ გამართლდა. მან ვერც რუსეთის სახელმწიფო გადაარჩინა და ვერც რუსეთის რევოლუცია, რას უნდა მივეწიროს კი გარეთობაში რუსეთის უნდა იყოს: ან ირაკლი წერეთლის პოლიტიკური ფორმულა არ იყო სწორი, ან რევოლუციის მომხრე ძალთა კომბინაციის თითონ აღგენდა უხერხულად და მათსადაც, რევოლუციის ხელმძღვანელობის დროს ვერაფერით ნიშნა და უნარს იჩენდა, ან ანგარიშებით სწორედ იყო, ფორმულა მათგან-კვირის სისწორით იყო შემუშავებული, მაგრამ თვით ფორმულის შემადგენელი ნაწილები მას თავის ალბათს მხვედნოდა, ე. ი. იქ, სადაც მას იქნა ეგულბოდა, იქნა კი არა დასვდა, არამედ იგუოდა.

სხვათადაც რომ გამოთქვით ეს აზრი, ან წერეთლის ანგარიშები არ იყო მართალი, ან მან ტყუილად იმედობდა იმ სოციალური კლასების, რომლებმაც დღემდის იგი თავის იმედებს ამყარებდა.

ჩვენი წარმოდგენით ირაკლი წერეთლის პოლიტიკური ანგარიშები სწორი იყო, მაგრამ მისი იმედები მაინც არ გამართლდა იმიტომ, რომ ის სოციალური ჯგუფები, რომლებმაც წერეთელი თავის იმედებს ამყარებდა, არ იყო ისეთი, რაშიათადაც თვით მას ჰქონდა წარმოდგენილი.

ირაკლი წერეთლის წარმოდგენით, პრინციპულია, გლეხობა, წერეთელი ბურჟუაზია იმ სწორედ ასეთი უნდა ყოფილიყო და ამ ელემენტთა კომბინაციის სწორედ ასეთი პოლიტიკური ელემენტი უნდა მოეხდინა, მაგრამ არც ერთი ეს კლასი ისეთი არ გამოდგა, რაშიათადაც მას მშრალი ანალიზის წყალობით ჰქონდა წარმოდგენილი, და მისი ანგარიშებიც დიდი იყო.

ამ ასეთი ფიქრები აღნიშნა ირაკლი წერეთელმა თავისი სიტყვებით საქართველოს გრძნული საბჭოს კვირის სტომბზე. ჩემთვის ნათელი გახდა, რომ აქ ჩვენშიც, ირაკლი წერეთელი მოამბითავე იმედობდა იმდენად აზროვნებით აზროვნობს და ნაკეთი აზროვნებისა, რომელიც ასე ლოდიკობა, დალაგებულად არის ჩაწყობილი თავში, რადგან სინამდვილე გენგნება, მისი წარმოდგენით, ამიერკავკასიაში არის რადიკალური, რომელსაც გამაერთიანებელი ძალა უფრო შეტვი აქვს, ვიდრე გამოთავია იმ შემთხვევაშიც თავის იმედებს ირაკლი წერეთელი აღგებდა იმდენად აზროვნებით, უმჯობესად, ამ შემთხვევაშიც მალე ძალიან მალე დარწმუნდებოდა, რომ ეს აღგებდა იმდენად ნიშნები მათგანებელი არ არიან იმ შინაარსისა, რომელსაც თვით ირაკლი წერეთელი თავისი განწყობის სტომბზე მოიყვანა. მაგრამ ირაკლი წერეთელი თავისი რუსეთის რევოლუციის ირაკლი წერეთლის გონებამ განსაზღვრული მიზანი და შესაბამისი მომართულება და უსწრესად რუსეთის რევოლუციის დემოკრატიული წესებში განსაზღვრულად.

ქართული პრესა

სოციალ-დემოკრატიულმა გამართობაში პრინციპული გამოთქვავს დემოკრატიის სფეროში გადატანის ჩვენ ვითარებაში საქართველოს მთავრობის შედგენას საქართველოში.

იგი ფარულად... ანტიკავშირის სიფრეს მსხვერპლად შეიქცეობა.

რა თქმა უნდა სულ სხვანაირი მდგომარეობა დატრიალდა... რა თქმა უნდა სხვადასხვა მიზეზების გამო...

არ. ჯაფარიძე.

ფელაქცია

2.

ფელაქცია ისეთი სახელმწიფო-ბრივ მართებლობის ფორმაა, რომელიც რუსეთში...

ერთი თვის წინად, საქართველოს ეროვნულ საბჭოს კრებაზე, როდესაც ფელაქციის სასაფუძვლად ბერძენი სიტყვა წარმოითქვა...

თვით ფელაქციისთვის ეს სახარება... 18 მარტის ეროვნულ საბჭოს კრებაზე...

ასეა თუ ისე ჩვენ—თუ დღესაც არ გვდებიათ—გვინდა, რომ სოციალ-დემოკრატიის ლეღობის მომწიფებელია ახლა, რომ ამირ კავკასიის ცენტრალურმა არაფერი გაკეთდეს...

ასეთ პირობებში ჩვენც მოვალე ვართ ბაბი ვიქონიით არა მარტო ზოგად საფუძვლებზე, პრინციპებზე...

პირველი და უმწვავესი საკითხი ფელაქციის ეროვნული და ტერიტორიალური საკითხია.

დაწვევა და გერც სოციალ-დემოკრატიამ გადასჭრა. ფედერაცია ოცნება იქნება თუ ის გადუქრული დარჩა.

როგორ უნდა გადჭრას ეროვნულ-ტერიტორიალური საკითხი?—წინდა სახელმწიფოებრივ საშუალებით.

ერთი თვის წინად, საქართველოს ეროვნულ საბჭოს კრებაზე, როდესაც ფელაქციის სასაფუძვლად ბერძენი სიტყვა წარმოითქვა...

თვით ფელაქციისთვის ეს სახარება... 18 მარტის ეროვნულ საბჭოს კრებაზე...

ასეა თუ ისე ჩვენ—თუ დღესაც არ გვდებიათ—გვინდა, რომ სოციალ-დემოკრატიის ლეღობის მომწიფებელია ახლა, რომ ამირ კავკასიის ცენტრალურმა არაფერი გაკეთდეს...

ასეთ პირობებში ჩვენც მოვალე ვართ ბაბი ვიქონიით არა მარტო ზოგად საფუძვლებზე, პრინციპებზე...

პირველი და უმწვავესი საკითხი ფელაქციის ეროვნული და ტერიტორიალური საკითხია.

ტონს რეფორმა ათაჯერ გამოიყენეს... თუ ის ხარულა, რომელიც შეიძლება გადაიხვედნით რომელიმე ერთ იწვევს.

თელა დღონტი.

რომის მოვალე გოლმ ღვარკლსა და პროვინციას?

ერთობაში ვინმე დათავადის წერილია დაბეჭდული. წერილი უმცირესო, უაზრო, საყვედურით და პროვინციური სულსკვეთებით.

ამ სახელად სტრიქონებს გვხვით ერთობაში ბეჭდვა, თითქოს არ იცის, რომ ის სახელწოდება უაზროა.

გარდა ამისა, რას ნიშნავს პროვინციული გამოლაშქრება ქვიფის შესახებ? რომელი და სადაუო ქვიფს გვხვს...

ამ ქვიფში დათავადი აღიარებს ერთ რაეს: ეს ყველაზე უფრო დასაქვიფელი იმ პატარა გულწრფელ ჯარში...

„ნების თუ უნებლეთ სამშობლოს მოლატება ყველა ის, ვინც ხელს უწყობს ანაქსის გადღივრებას თუნდაც იმით, რომ სისტემატორ ბრძოლას არ იშლის იმ პარტიის წინააღმდეგ...

„ნების თუ უნებლეთ სამშობლოს მოლატება ყველა ის, ვინც ხელს უწყობს ანაქსის გადღივრებას თუნდაც იმით, რომ სისტემატორ ბრძოლას არ იშლის იმ პარტიის წინააღმდეგ...

თელ აზრების გავრცელება კი ანარქია?

იკმარეთ, მოქალაქეო, ესოდენი ბრწყინვალე აზრების თესვა, იკმარეთ ამდენი ღვარდლი ამდენი სიყალბე, ქორი და პროვინციული ფანტაზი.

საქარ. პროვინციული საგმო

გ. გრცხილამ (ს. ფ.) იმ განმარტების შესახებ, რომელიც აქ ჩვენს ფრაქციას აღმ. კომიტეტის მიდევნება მისცა, ვაძაღებ, რომ ჩვენი პროტესტი შეეხება სწორედ აღმასრულებელ კომიტეტის წესებს.

მეორე შესახებ თანამედროვე მდგომარეობისა. დადგა მომენტო, რომ იმათ, ვინც მთავრობის სათავეში სდგას, თვლი გახსოვონ, დინახონ, რომ ისინი მოქალაქეებში არიან.

მესამე შესახებ განცხადებითა, რომ ჩვენ, თუ სხვანაირი ომი იქნება, ნეტარალიტეტს დავიცავთ. ასეთ განცხადებას კბილი უნდა გავსწავსო.

ამ ქვიფში დათავადი აღიარებს ერთ რაეს: ეს ყველაზე უფრო დასაქვიფელი იმ პატარა გულწრფელ ჯარში...

„ნების თუ უნებლეთ სამშობლოს მოლატება ყველა ის, ვინც ხელს უწყობს ანაქსის გადღივრებას თუნდაც იმით, რომ სისტემატორ ბრძოლას არ იშლის იმ პარტიის წინააღმდეგ...

„ნების თუ უნებლეთ სამშობლოს მოლატება ყველა ის, ვინც ხელს უწყობს ანაქსის გადღივრებას თუნდაც იმით, რომ სისტემატორ ბრძოლას არ იშლის იმ პარტიის წინააღმდეგ...

მაგრამ ცხოვრებაში მაგის გატარებას ვერ მოახერხებენ. ავირ ორი კვირა მთავრობის ნახივებში ერთი დღეა ვერ გაუგზავნია, მაგ კანონს როგორ გაატარებს ცხოვრებაში?

იმის საფუძვლიანად, თუ როგორ სრულდება თქვენი ბრძანებანი, მოვიყვან ერთს მაგალითს: პრემიერმინისტრმა და სამხედრო მინისტრმა გვეტყვიან, აგრეთვე შინაგან საქმეთა მინისტრმა ნოე რამიშვილმა მინადეს ერთ გამოცდილ ოფიცერს პარტიზანულ რაზმს წევრებად 1600 კაცისაგან.

დღეს პოლიტიკური მუსიკი იქნება, რომ იმაზე ვიმჯუჯლოთ: ია. ჯოჯობა—გერმანი თუ ოსმალეთი კი დღეს სხვა. მე ვამბობ: პირველ ყვალისა ის არის სკიპო, რომ წინით იყოს ძლიერი მთავრობა.

დადგა მომენტო, რომელიც უპირისპირებას ქვალაქეებს მდგომარეობაზე, ამის არა რევილუციის ღალატი, ეს არის ეთის ღალატი.

თვეს კარგად გასოფო, რომ ამირკავკასიის დაზოკიდებლობის დაუყოვნებლივ განოკიდება მოითხოვოთ, მაგრამ, რადგან სოხის პარტიამ დასაკეთებუბა ამაში მხარობა მოგაცათ, რადგან იმე წუთის განმავლობაში ილიეთ დამოუკიდებლობის გამოცხადება მხოლოდ განსაზღვრულ პირობებში და არა დაუყოვნებლივ.

თვითან ცხოვრება გიყვებთ, რომ უნდა დაიშალოს ის, რაც უაღბლო ძირშია. მაგრამ რომ ქართველი პრესკავდეს თავის ხელმძღვანელი კონსტიტუციო და ეკონომიკო ცხოვრებაში, საქითა საქითაველოს დროებით მთავრობის შექმნისათვის ნიადგი მომზადდეს, თუ ამას არ ჩაიდნეთ, ეს იქნება დიდი ბოროტმოქმედება ერის წინაშე (ტანი).

6. რამიშვილი (ს. დ.) აქ წარმოიქმნა სიტყვიერი მტინის შესაფერისი სიტყვებით. ჩვენ წინ ორი გვაყო, ერთი ჩვენი, მეორე ის გვა, რომელსაც სოც. დემოკრატები ყოველთვის გვიჩვენებენ სასიარულოდ.

მთავრობის გამოცხადება იმ წუთის, როცა ჩვენ გვბრძობ რომელიმე მეზობელ ერს, რა მოკვებობა იმას? მაშინ შეიქმნება ბოლო დიდი ხაფია ჩვენი ქვეყნისთვის. ეროვნულ მთავრობის გამოცხადება ენიშნება ბაბიონს და ახალციხის დაკარგვას.

მართალია, ამირკავკასიაში წესიერება არ არის, მაგრამ ორ გუბერნიის, სადაც ჩვენ ვაღვნიანნი ვართ, ეს წესიერება კარგად არის დაცული. შეიძლება არც ის არის შემცდარი, რომ ჩვენ აღმოსავლეთ ამირკავკასიაში არა გვაქვს დიდი ვაგლენა.

დღეს პოლიტიკური მუსიკი იქნება, რომ იმაზე ვიმჯუჯლოთ: ია. ჯოჯობა—გერმანი თუ ოსმალეთი კი დღეს სხვა. მე ვამბობ: პირველ ყვალისა ის არის სკიპო, რომ წინით იყოს ძლიერი მთავრობა.

დადგა მომენტო, რომელიც უპირისპირებას ქვალაქეებს მდგომარეობაზე, ამის არა რევილუციის ღალატი, ეს არის ეთის ღალატი.

თვეს კარგად გასოფო, რომ ამირკავკასიის დაზოკიდებლობის დაუყოვნებლივ განოკიდება მოითხოვოთ, მაგრამ, რადგან სოხის პარტიამ დასაკეთებუბა ამაში მხარობა მოგაცათ, რადგან იმე წუთის განმავლობაში ილიეთ დამოუკიდებლობის გამოცხადება მხოლოდ განსაზღვრულ პირობებში და არა დაუყოვნებლივ.

თვითან ცხოვრება გიყვებთ, რომ უნდა დაიშალოს ის, რაც უაღბლო ძირშია. მაგრამ რომ ქართველი პრესკავდეს თავის ხელმძღვანელი კონსტიტუციო და ეკონომიკო ცხოვრებაში, საქითა საქითაველოს დროებით მთავრობის შექმნისათვის ნიადგი მომზადდეს, თუ ამას არ ჩაიდნეთ, ეს იქნება დიდი ბოროტმოქმედება ერის წინაშე (ტანი).

6. რამიშვილი (ს. დ.) აქ წარმოიქმნა სიტყვიერი მტინის შესაფერისი სიტყვებით. ჩვენ წინ ორი გვაყო, ერთი ჩვენი, მეორე ის გვა, რომელსაც სოც. დემოკრატები ყოველთვის გვიჩვენებენ სასიარულოდ.

ყოფილი, რაც იმაში გამოიხატება, რომ თითო სოც. დემოკ. საშრობლოს უარის მყოფელი იყო, თითქო ჩვენ საშრობლო გეგმულა, ერის გადაგვარებას ვცდილობდით. ამ ცოდნის შემდეგ მთელი 25 წლის განმავლობაში გატაცებით აგრესორებდნენ ჩვენი მოწინააღმდეგენი.

მართალია, ჩვენ სოც. დემოკრატების 15 წლის განმავლობაში ჩაგდებოდით ქართველ დემოკრატებს, რომ ს. ს. დემ. -ს არა სწამდა საშრობლო, და მოგვადრო, როცა საქართველო დაიღუპებოდა სოციალ-დემოკრატების წყალობით, და აი წყურდდნენ ერს და მთელს საქართველოს. მაგრამ რაც უფრო მეტი იქნა, მით უფრო მეტი იქნა ჩვენი მოწინააღმდეგენი.

შედეგად გახდა „ერთობა“ სწერის „რას ვერბა ქართველი ინტელიგენცია“ გაზ. „საქართველოს“ და უმთავრესად კი ფედერალისტების გაზეთში მოკალათებული? სოც. - ფედერალისტების ინტელიგენცია დროს ქვეყნის ატარებს და სულაც არ აინტერესებს საშრობლოს საქმით. აი, ასეა პრაქტიკის მიხედვით ხელი სოც. - დემოკრატებისა. ვინ არ იცის, რომ ჩვენმა მშრომელმა ინტელიგენციამ ყველა მუშაობის თავი დაანება და ყველაზე ქართულ ჯარში ჩაეჭურნენ! ამის დასამტკიცებელი საბუთი ბევრია. ზოგიერთი ნაწილი მთლიანად ს. - ფედერალისტებისაგან შესდგება.

კიდევ გაზ. „ერთობა“ სწერს, რომ მართლ ჩვენ ვრამავეთ ქართველ დემოკრატებს და ს. ს. მაგრამ ქართველმა ხალხმა არ იცის, რომ ჩვენი საზოგადოებრივი გადარჩენისათვის მთელი საქართველო მონაწილეობა მიიღეს? ან და ადგილით უთიხის: განა ს. დემოკრატებმა არ იცის, რომ ქუთაისის ს. - ფედერალისტთა რამდენიმე არ ყოფილა, დღეს ქუთაისი განადგურებული იქნებოდა.

რაც შეეხება „ერთობას“, რომელზეც „ერთობა“ სწერს, უნდა მოგახსენოთ გაზეთის, რომ ჩვენი პარტია არის ერთი, და ერთი აზრით გამსკვლეული და ვის მიმართაც შეიძლება იმის თქმა, რომ „გულბრუნველი გუროვადი თავისი გერბების სიტყვებით“, ეს ყველაფერი უწყის იმით გარდა, ვისაც საშრობლო და კარგადი უნარი ხილვისა და ფაქტების სწორედ შეფასებისა.

საშრობლოს სიყვარული ს. - დემოკრატებს ეხლა თავის რომაობად გაუხდიათ. ჩვენ კარგად ვიცით თუ რამ „შეაყვარა“ იმით საშრობლო: ოქტომბრის მეორე რევოლუციამ ისინი საქართველოსკენ გამოიკრა და რათა აქაც არ წართმოდათ ძალა-უფლება, იძულებულნი იყვნენ აქ მოკალათებულიყვნენ და საშრობლო-საქართველოს სიყვარულს ელამარკათ, მე დღემდე ვარ და რწმუნებული, რუსეთი რომ მოზარუნდეს და აღსდგეს, ჩვენს ს. - დ. სულ დაავწყდებით საშრობლო, გაიხსნებენ თავის ცენტრალისტობას და კვლავინდებულად ავტონომიას მატყურობდალ გამოაცხადებენ.

შეშა ნაკო მახუჩაძე.

წერილი ახალციხიდან

26 თებერვლის შემდეგ ქართველმა და მამკალიანთა შორის გაწყობილხდა თანდათანობით უწყობილობა; გლეხ მამკალიანების მრავლად შემოიქმთ ქალაქში თავიანთი ნაწარმოები და ცხოვრებას ნორმალურს კალაპოტში დგება.

27 თებერვალს, დიდი ზეიძით იღობასწავლეს ჩვენში რევოლუციის წლის თავი. ამ დღეს, დღლიდანვე დაიკმით იყო ყველა დაწყებული და ს. ს. დემოკრატების უარის-სცენი, ისე ქალაქის მცხოვრებნი სამოქალაქო სასწავლებლის მუსიკით გამართნენ ლაშხების უახარებლად დიდ მოედანზე და გვიმართა დიდი სიხვიმო მიტინგი; იორი საათის შემდეგ იგი მიტინგი გ. დემოკრატულ იქნა საჯაროთა მოედანზე. მიტინგზე ყველა პარტიის ორატორები ხაზაიათბდნენ რევოლუციის მნიშვნელობას და მოუწოდებდნენ ყველა ეროვნებს-ქართველებს, სომხებს, მამკალიანებს და ებრაელებს-შეერთებისა და შეცავიერებული ძალით მოქმედებისკენ.

საშრობლო

მ. მარტის, ადგილ. მამკალიანთა და ქრისტიანთა შორის კეთილგანწყობილება კვლავ შეიკრა და შეიცვალა და გაძლიერებული ცვცხლის აღმო გაიხვი მთელი მარტის ქრისტიანთა ბედობადა. წინა დღით, აწვეურში დატყუნენ შეიარაღებული მამკალიანები იარაღით დატვირთულ ავტომობილს, რომელიც ბორჯომიდან მიჰქონდათ ახალციხეში სომხის ჯარის-კაცებს. ავტომობილი ბორჯომიდან შეიარაღებული სროლა შეტეხეს გაძარცვის მიზნით. გულადი და მხენ შოფერის მეშვეობით მამკალიანებმა ერთი ყოველი პატრონი მერე წაიღეს ვერ მუსაწრეს, ხოლო მამკალიანებმა 8 ჯარის-კაცი ჩაიხვიცათ იქვე. ამ შემადარწუნებელმა იმბავმა ახალციხეში მთელი სომხობა ააღშფოთა და მეორე დღისადრე გაავრავნენ აწვეურის საბრძოლველად შეიარაღებული ძალები, მაგრამ კლდესა და წინის მამკალიანებმა, რომელიც 7 ვერსით მოშორებულია, გზა გადაკლამებს სომხებს ბრძოლით და აღარ გაუშვს აწვეურისაკენ. სომხებმა იქ ერთი ჯარის კაციც დაჰკარეს; ამ დღეს დაიკეთა ყველაფერი სასწავლებლები, დაწესებულებანი და საჯაროები და ყველა შეიარაღდა. ბრძოლაში ქართველებს იწვევდნენ, მაგრამ ისინი არ გაჰყვნენ. შეიარაღებული სომხები მოედნენ მთელი ქალაქის ნაპირებს, იმერდნენ და ამატირებდნენ, სადაც კი შეხვდებოდათ მამკალიანები, რომელთაც ქალაქში შეშა თუ სხვა ნაწარმოები მოჰქონდათ ცხენებით თუ ველებით. დაბატონრეს აგრედვე ქალაქში კომისარი ბაქრა-ბეგი, ექიმი კატანბეგოვი, ეფენდიევი და ს. მხლობელ სოფლებს მიანებსა და ოხერას მცხოვრებნი ქართველები ყველა დაიჭირეს და მოიყვანეს ქალაქში. სომხების გამოსვლა მამკალიანთა წინააღმდეგ მოვლავით ეცა მთელი მარტის სოფლებს და ამიტომაც მეორე დღესვე მამკალიანები ანებდნენ და მცემოდნენ ქრისტიანთა სოფლებს და უტყბდნენ სროლას, ძალა-უფლებად, ქართველებიც შეიარაღდნენ ქართული სოფლების დასაცავად და ასტყუეს საშინელი თოფ-ხარხარების სროლა ქალაქსა და სოფლებში, რამაც სამს დღეს გასტყნა, რადგან ახალციხის მამკალიანთა სროლამ, ამიტომ სამხედრო უწყებამ ბრძოლას ასპარეზად გამოაცხადა ახალციხის მხარე მამკალიანთა წინააღმდეგ. სოფლებიდან დაიძრნენ ქრისტიანები და თავიანთი ქონებით აფარდნენ თავს ახალციხეში. 9 მარტს შეერთებულად გამოვიდნენ ქართული და სომხური პოლკები თავ-თავიანთი ნაწილებითურთ და გაემართნენ მახლობელ სოფლებშიაკენ. აწვეურებს არ ესამოწნათ შეერთებული გამოსვლა ქართველ-სომხებისა და შეეშინდათ, რომ აწვეურზე არ წასულიყვნენ; დღევანდელი გამოვლენების და თხოვრებდნენ, რაც დღემდე მოხდა ჩვენში გამოიყოვიველი შეცდომა იყო მამკალიანების მხრივ და მშვიდობიანობა ჩამოგვადლოთ; თან შეჰპირდნენ დაკავებული იარაღის დაბრუნებას, დაბატონრებული ქრისტიანების განთავისუფლებას და იმის პირობაც მისცეს, რომ ბორჯომიდან მომავალს ქართულ ჯარს მშვიდობიანად შეუძლიან გამოიაროს აწვეურსა. სამხედრო მართებლობამ წინადადება მისცა მამკალიანებს, თუ არ გასურთ აწვეური ათხროს ჯარში, აწვეური გაჰმინდეთ მამკალიანთა ჯარებისაგან და გზა გახსენითო. ამის თაობაზე ერთი კვირის ვდა თხოვნის მამკალიანებმა. ამგვარად შეჩერებულ იქნა ჩვენი ჯარების მოქმედება მამკალიანთა წინააღმდეგ. ვნახათ რომივალხა როგორ წავა საქმე.

აწვეურიდან 12 მარტს გამოვლენენს ახალციხის სომხებსა მოკლულთა გვამები კუპოებში. როგორც ეტყობოდა გვამებს, დიდი წვალებით დაუბოცნიათ ისინი.

ამ კვირის განმავლობაში მამკალიანები შეუდგნენ სოფლებს დატყუნენ; ანდროპინდას, უდეს, არალს, ვაიჭაკე-ბევი ავიჯი, მიქელშიდას და სომხის სოფლებს: წყურის, წირას და ქაქარას.

ჩვენი ჯარი მთიანობის საზოგადოდ აწვეურის, აბასთუმის და ასპინძის გაჰმინდეს ჯარებისაგან და მასთანავე იმას, რომ მამკალიანებმა იარაღი დაჰკარეს.

13 მარტს მოვიდა 10 დღის ფოსტა, რომლის მიმოსვლა შეჩერებული იყო. მკვირი რევოლუციონერი.

საშრობლო

„სახალხო საქმის“ № 164-ში იყო მოთავსებული წერილი ახალციხის კომპარტიის „მესხეთის“ ს. შეხაბეს, სადაც წერილის ავტორი, სხვათა შორის, სამართლიანად მიუთითებდა გავიგობის და სარევიზო კომისიის უმოქმედობის და მოთხოვნად საქონლის უუქველად დაზღვევას, მაგრამ გამგობის სარევიზო კომისიის მიხედვით სიჩუქით და ისე ეწყება მათზე დადებული უფლები, როგორც თვითონ დაინახავს მულ უფლებს, როგორც თვითონ დაინახავს საქონელს და არავის და არავითარ წერილს ანგარიშს არ უწყებს. ერთი თვითნებობა გამგობისა ს. ს. ს. შემდეგად: ფართოების შესაძენად გამგობამ შეიარაღვა (და დღესაც კი აგრძელებენ) მომხმარებელთა შორის 4000 მანეთამდე და აგრ 4 თვე გავიდა და ერთი არ შინი მიტყნა ანუ ჩითი გამგობის არ შეუძინა. მიუხედავად იმისა, რომ გამგობის პირდაპირი ვალაია რაც შეიძლება ჩქარა დაიწყო საქონელი მომხმარებელს, ის პირიქით თავისი უკოდინარობით აფერხებს საქონელის სწრაფად მიღებას, მაგალითად, 1) იანვრის 6-ში ბორჯომში მოსულ საქონელზე რკინის გზის დღემდეცაა გაშვებულად გაგზავნი კომისიონერის თებერვლის ნახევარში ასე, რომ იანვრის პირველ რიცხვში მისაღები საქონელი, კომპარტიისგან მიიღო მხოლოდ თებერვლის შუა რიცხვებში. 2) როგორც ვაზეთებში იყო გამოცხადებული ყველა კომპარტიის იანვრის დამლევიდის უნდა გვეხვაგან ტფილისის „კავშირის“ 1917 ანგარიში, თუ ამას რომელიმე კომპარტიის არ შესაძლებელია, მას „კავშირი“ საქონელს აღარ მისცემდა. თუმცა „მესხეთის“ გამგობამ კარგად იცოდა ეს განცხადება „კავშირის“, მაგრამ ანგარიშის გავრავნა ინება მარტის შუა რიცხვებში, ე. ი. იმ დროს, როდესაც სავანებოდ ტფილისში გაგზავნილ კაცს „კავშირმა“ უარი უთხრა საქონლის მიცემაზე „მესხეთი“-სათვის.

საკვირველია, რისთვის არ აზღვეს „მესხეთის“ გამგობა, საქონელს, რომელიც მდინარეში მოეპოვება? ვინ აძლევს პასუხს მომხმარებლებს, საქონელს ცეცხლი რომ გაუშვან? რა უბედობაა გამგობის, რომ მომხმარებელნი უსაყვედურებენ საქონლის დაზღვევას?

აქვე აღსანიშნავია, რომ გასული წლის განმავლობაში „მესხეთის“ მიუღია „მონასხე“. ეს საქონელი თურმე წოდებში არ არის გატარებული ასე, რომ ვისი იყო საქონელი და ან რა იქნა უფლი არავინ იცის. ეს საქმე სკოლნი სარევიზო კომისიის ერთ წევს და რატომ გაჩუბა იგი საზოგადო წევრთა კრებაზე, აღმაპაწყურს, ასეა თუ ისე, როგორცაა გამგობა, ისეთივეა სარევიზო კომისია.

მართლ სახელის ტარება საქონლი არ არის, საქმე მუშაობაა და, თუ მუშაობის უნარი არ შესწრეს არც გამგობის და არც სარევიზო კომისიის დროა უარი სთქვან თავიანთ თანამდებობაზე. ვინაიდან შემოღებულს პირობებში მუშაობა „მესხეთის“ კომპარტიის ვისა შეუძლებელია. რა თქმა უნდა ასეთ არა ნორმალურ პირობებს „მესხეთი“-ს სს უნდადღეს მიაქცევენ თვით მომხმარებელნიც.

მოწერილი ამბები.
დ. მონასხეში. ამ რამდენიმე დღის წინად აქ გვეწყვიტნენ „საზოგადოებრივი“ პ. თითონაძე და ა. ბ. ასათიანი სს საქონელ მოქმედებში სოც. - დემ. (შენშეუკების) და სოც. - ფედერალისტთა კრება. კრებაზე მათ მოხსენება წაიკითხეს ელანდელი კრიტიკულა მომენტის შესახებ და მოუწოდეს ყოველნიც ზომა ყოფილიყო მიღებული საშრობლოს და რევოლუციის დასაცავად, რომისთვისაც ერთმანდ გადასწყდა და რისხატურში დაარსებულიყო რევოლუციისა და საშრობლოს დაცვის გუროის კომიტეტის განყოფილება. იმდინდელი კომიტეტი შესდგება ხუთი კაცისაგან. სოც. - დემოკ. შედიან სამი, ხოლო სოც. - ფედერალისტებიდან — ორი, კომიტეტის მოვალეობაა შიილოს ენერგული ზომები შინ მშვიდობიანობის დასაცავად და მოუწოდებს ხალხს გაეშურონ ბათონისკენ საშრობლოს და რევოლუციის დასახენად. იმვე დღემში გამართა სხვა და სხვა სა-

ზოგადობაში მიტინგები, სადაც ხალხი თითქმის ერთხმად ადგინდა დღევანდელ საშრობლო მტრის შემოსევასგან. მას შემდეგ თითქმის ყოველ დღე მიმართებოდა ახალგაზრდობა ოპორტუნისტებს, ხოლო იქედან კი ბათონში. ასე განსწავლეთ მოხუცებულებიც კი ეწერებინა ჯარში და ამრიგად იმხნეებენ ახალგაზრდობას. ამ მხრით აღსანიშნავია სურების საზოგადოება. იქიდან პირველი ცნობისათვისვე გამოვიდა ყველა განუჩევილად წლოვანებისა და გაეშურა ბათონისკენ. ერთი სიტყვით, აღმოსავლეთი გუროის უგზუნ სხვა და უკანასკნელ სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე იბრძობენ საშრობლოსა და თავისუფლებისათვის.

გურულებმა სწრაფად იგრძენეს, თუ რა ხიფათს უმხადებს მათ საშრობლოს და თავისუფლების ოსმალთა ურდობის შემოსევა და ერთხმად გამოეხმურნენ მოწოდებას. შინაც შესანიშნავი წესიერება არის დაცული და გარეშე მტრისაც ღირსეულად შეხვდებიან. თუ აქამდე ჩამოსული ჯარისკაცები უთავბოლო სროლით აწვეუდნენ ხალხს, ეხლა ამის მსგავსი არაფერია, უმეტეს-სომხის თავისით მოაქვს იარაღი და ამარებს რევოლუციონერ ორგანიზაციებს. ხოლო ისეთები თუ აღმონდებიან, რომ ამ დღემდე იღებენ არ დაე-მორჩილებიან, მათ თვით ხალხი ხდის იარაღს. ერთისიტყვით, უკრეპობით დიდებული წესრიგი არის დაცული და სრული დარწმუნებულებით ვართ, რომ მომავალშიც კიდევ უკეთესი იქნება.

თამამად შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ სხეთი ხალხი სხვისი საჯაჯინ არ გახდება და მომავლიც მისია!

მ. მამია იხუბა. კვირას, 11 მარტს ადგილობრივ ორკალსთან სკოლის დარბაზში ა. მ. გ. მუშიველიან წაიკითხა ლექსი „შემდეგ თემისზე“ მარტისში და მშრომელი დემოკრატია“. მიუხედავად იმისა, რომ იფიქრებდა სხვა და სხვა მიზეზებისა გამო ამავე დღით იქნა გაკრული, ხალხი მიანც ბლომდ მიიწყდა სასწავლებლებს. უნდა ავღნიშნოთ ერთი ფაქტი, რომელიც აქ დიდები ჰქონდა. მენშევიკები, როდესაც დაივიწყეს ლექსი იმართებო, მთლად დაიბნენ და იმის ცდაში იყვნენ, რომ ხალხი არ დასწრებოდნენ. ამიტომ გაართეს წარმოდგენა. უნდა წარმოედინათ არა ერთხელ აქ დღემდე პიესა „ბატონი და ყმა“, რადგანაც სხვას ვერ წინასწრებდნენ. მაგრამ ასეთი ხრიკით მიზანს ვერ მიაღწიეს ლექსის დიდებლად დაეწრო და „მენშევიზმის“ შემხარადტრენი იძულებული შეიქმნენ წარმოდგენა გადღევნათ, რადგან ხალხი ცოტა დაე-სწრო.

ლექსია დაიწყო 6 საათზე. თავჯდომარეობდა ა. მ. შელია. ა. მ. ლექსითრის სიტყვები დიდ მთაბებლებს ახდენდა მსმენელებზე. 9 ნახ. საათამდე, ე. ი. ლექსის დათავრებამდე, ხალხი გულბოღანდენ ისმენდა მოხუნებს დასასრულს ტაშის გრაილმა დაარღვა სიჩუქე. როგორც იყო განცხადებაში აღნიშნული, უნდა განართულიყო კამათი და როდესაც ახანაგრა თავჯდომარე შეეკითხა ხალხს, ვის სურს კამათი, სამართლებული სიჩუქე ჩამოვარდა.

დასასრულ როგორც იქნა გამოვიდა დემოგობაში დახელოვნებული სტუდენტი ჯაშიძე, რომელმაც მოახსენა საზოგადოებას, რომ ისინი (ს. დ.) ახლა შემოვიდნენ აქ, რადგან საღამოს გამართვას ამარებდნენ ლექსის შინაარსი არ ვიცით და ამიტომ ვერაფერს ვიტყვითო. ასეთმა პასუხმა ვერ დააკმაყოფილა ხალხი 10 საათ. ა. მ. თავჯდომარე ლექსია დათავრებულად გამოაცხადა და ხალხი ნისამოვნები დაიშალა.

ჯ. - კაცი 6. ჯ. მიქაძე.
განმეორებულად **სახალხო საქმის** რწმუნებული მთავარი კომიტეტისა **საზოგადოებრივი კურსები**
გ. კ. ტერ-დავიდოვისა
ნიკოლოვის ქუჩა № 36 4 გვ. 1400

მემიმი კიბიხია
ნიმო რხვილაძე
იღებს ავადმყოფებს დღით 9—2 ს. და საღ. 5—7 ს. ყაზბეგის ქუჩა, 14, კირპინი ქუჩის შესახვევი, 21.

მ. კაპაძე.
ემიმი რევამ ლექსიანდრე მე **მარტის**
მიღებს ყოველ დღე შინაგან, ქალების და ვენერიულ ავადმყოფობისაგან. ქალების მიღება 11—1 ს. კაცებისა 5—7 ს. საღამოსა.
სლემცივის და მენშევიკურ ტურების ქიმი, სახლი პაპუნოვისა. 142

მ. მ. მკვირი
მასწავლებლად ნაყოფი კივის ქალაქის საბნეო სასწავლებლის და ინტერნალ კივის ქალაქის საავადმყოფოს მიღებს საბნეოდ საშვილოსნო ავადმყოფთ 4—6 საათზე კვირის გარდა ნიკოლოვის ქუჩა № 22. ვირონცივის ძეგლის ახლო. 193

მ. ლ. ვალაგაძე
იღებს საბნეოდ და საშვილოსნოს ავადმყოფთ, საღამოს 5—7 ს. მისამართი პეტროვარდის ქ. № 7. 1027

მ. ვ. ჯავახიშვილი
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ, ყოველ დღე კვირის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე კვირის ქუჩა № 41. ტაღეფ-14—09. 1032

მ. გ. მირზოაძე
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ, ყოველ დღე კვირის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე კვირის ქუჩა, № 7. 1002

მ. ნინაძე
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ დღით 11—2 ს., საღამოს 5—7 საათამდე კვირის ქუჩა, № 7. 1010

მ. ნინაძე
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ დღით 11—12 საათ. საღამოს 4—6-მდე მოსკოვის ქ. № 11. 294

მ. ა. მიქაძე
მიღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ-დღე საღამოს 6—7 საათამდე, მიხეილის პროსპექტი № 117.

მ. მ. მუსხაძე
იღებს საღამოს საავადმყოფო კამარის 5—6 ს. - ლე კვირა დღეს გარდა მისამართი: დიდი მთაყრის ქ. № 87. ავადმყოფთა საავადმყოფოს შინაგან მთავარი მდივანის შინაგან მთავარი, სახლი სენაშვილისა. ტაღეფ. 3—17. 1030

მ. მ. მუსხაძე
იღებს ავადმყოფთ დღით 12—2 საათ. ყოველდღის. ქ. № 6.

მ. მ. ნარიანი
ვენერიულ, კანის, ათაშანგის და მისი შედეგებისა. წაშლობა „606“ და „914“ პრეპარატებით. ავადმყოფთ მიიღება ყოველ დღე საღ. 5 ნახ. - დან 8 ს. - დემიხელი. ქ. № 33. ტულ. № 16—17. 1003

მ. მ. მუსხაძე
იღებს ავადმყოფთ დღით 12—2 საათ. ყოველდღის. ქ. № 6.

მ. მ. მუსხაძე
იღებს ავადმყოფთ დღით 12—2 საათ. ყოველდღის. ქ. № 6.

მ. მ. მუსხაძე
იღებს ავადმყოფთ დღით 12—2 საათ. ყოველდღის. ქ. № 6.

მ. მ. მუსხაძე
იღებს ავადმყოფთ დღით 12—2 საათ. ყოველდღის. ქ. № 6.

მ. მ. მუსხაძე
იღებს ავადმყოფთ დღით 12—2 საათ. ყოველდღის. ქ. № 6.

მ. მ. მუსხაძე
იღებს ავადმყოფთ დღით 12—2 საათ. ყოველდღის. ქ. № 6.

მ. მ. მუსხაძე
იღებს ავადმყოფთ დღით 12—2 საათ. ყოველდღის. ქ. № 6.